

Наше Лемко

PIK V.

Ч. 7 (103)

Львів, 1 квітня 1938.

Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телефон ч. **244-57.**
NASZ LEMKO, LWOW, UL. NOWY SWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Шпирічно 180 зол., Четвертично 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Присилайте передплату!

Кружок „Союзу Українок” у Селиських.

З сенату.

ДИСКУСІЯ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ.

В суботу, 12-го березня ц. р. сенат радив над бюджетом міністерства освіти. У дискусії над цим бюджетом промовляв один з перших сен. о. Р. Лободич.

„Національна свідомість — горорив сен. о. Лободич — українського громадянства — повна. Нікому не можна її нарушувати і нічого не можна добути тим, що українську людиність позбавиться вселюдних та середніх шкіл у рідній мові та обмежити їм доступ до української книжки. Дуже легко розбудити в українському народі позитивне громадянське відношення до польської держави. Польська держава нічого не втратить на тому, коли українська дитина довідається про польську державність у рідній мові, коли у своїй мові пізнає історію і культуру

Польщі, коли від польської держави дістане змогу добувати знання та вишколювати характер у рідній мові. До громадянського та морального виховання причиноється наука релігії. Тому число годин релігії треба конче збільшити. Тому сам учитель повинен бути релігійний, плекати засади, що їх діти виносять з дому.

Не промовляю, щоб скаржитися чи жалуватися. Як громадянин держави звертаю увагу на моменти, що причиняється до її скріплення. Доля українського народу і його державності над Дніпром звязана з долею польської держави. Відповідне відношення влади до українського народу викличе відгомін поза межзми Польщі“.

— 0 —

Присилайте листи!

ОГОЛОШЕННЯ.

Отсим повідомляється, що дня 17. квітня 1938 року відбудуться в домівок Українського Народного Дому в Красній повіту Коросно на Лемківщині, в годині 1-й по полудні Звичайні Загальні Збори Товариства Український Народний Дім у Красній зі слідующим порядком дня:

1. Відкриття Загальних Зборів.
  2. Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів.
  3. Звіт про діяльність Виділу.
  4. Звіт Ревізійної Комісії й уділення абсолюторії уступаючому Виділові.
  5. Вибори членів Виділу, Ревізійної Комісії та Мирового Суду.
  6. Внески й запити.
  7. Закриття Загальних Зборів.
- Наколиб у назначений годині не явилась 1/4 часть всіх членів Товариства, в годині 2-й по полудні відбудуться ті збори при участі бодай 1/10 части всіх членів (§. 12 статута).

Красна, дня 20. березня 1938 р.
Др. Юліан Налісник вр., голова,
Лесняк вр., писар.

Легко можна навчитися ошаджувати при помочі премійної книжечки Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, Руська 20, тел. 280-50.

на яку складаючи щомісячно вкладає від 5 за. в гору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ошадність 25 до 100 за., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

Потреба дитячих садків.

Чому закладаємо дитячі садки на Лемківщині?

Ціль закладання дитячих садків на Лемківщині є подвійна. Вона обіймає: громадянсько-національне виховання дитини, опіку й нагляд над дитворою.

Громадянсько-національне виховання дитини.

Часто буває, що підрастаючі діти в дошкільному віці є під оглядом національно-громадського, а навіть і релігійно-морального виховання дуже занедбані й опущені. Матір, прикована численними працями до свого щоденного робітничого варштату в домашньому господарстві, не може або не має часу, або й не вміє зайнятися своїми підрастаючими дітьми. А наслідок буває такий, що вона — поза приладженням і поданням своїм дітям кончею їсти, та якої-такі мізерної одежини — майже про них не знає. Це відноситься тим більше до батька родини, що то, затоплений в господарських справах, не звертає належної, або таки ніякої уваги на діти.

Звідси то діти, не маючи опіки родичів, „виховуються“ самі, а радше „виховує“ їх зале товариство й вулиця. Вони присвоюють собі лихі обичаї, привикають до злих слів, вчатьс я ріжних псот, збитків, крадіжк і т. д. Тих злих навичок і надогів не потрапити з них опісля викоринити й школа...

Усім тим недомаганням дитячого виховання мають на цілі, хоч у часті, зарадити дитячі садки. Вправді вони не функціонують через цілий рік, тільки у ваканційні часі, серед літа, однак свої чинності виконують вони якраз тоді, коли дитяча молодь вживає та потребує якнайбільше розривок, руханки й життя. Відповідно до цього й програма дитячих садків обіймає численні, позитивні чинності й заняття. З їх примінення, практичного переведення й виконання розвиває дитина не тільки позитивно гімнастичною тіло, але навчиться теж і таких духово-моральних цінностей, як: молитви, послуху, пошанування старших, чемних форм поведіння, та розбудить у собі нахил до організаційного життя й праці. Зокрема навчиться вона там, хто вона є, до якого народу належить, як має цей народ любити, та як для нього працювати. Словом, вона стане гід-

ною, повною добрих прикмет і честю свого віку, та свідомою національно, українсько дитиною.

Опіка та нагляд над дитворою.

Кожна дитина потребує над собою беззастановної опіки старших, а зокрема родичів. Дитина без догляду старших не тільки звироднюється під морально-суспільним оглядом і дичі, але є ще понадто наражена на різні нещасливі випадки й несподівані небезпеки, які загрожують її фізичному життю й здоров'ю. Щоденна хроніка такого дитячого „виховання“, а радше недбалства й недогляду над дітьми, нотує таких випадків дуже багато...

І не тільки самим собі на життю, або на здоров'ю шкодять опущені, без належної домашньої опіки діти. Вони шкодять теж не менше другим — і то так на здоров'ю, як і на майні. Нераз надмірна пустота одних дітей завдає другим дітям тяжке, а деколи невилічне каліцтво, прим. позбавлення зору... Нераз теж пустота або необережність дітей, полишених на самоті, без опіки родичів і старших, пускає цілі домівства та численний добуток і майно з димом. Діється це особливо в часі, коли родичів та інших опікунів нема вдома, бо вони заняті різними роботами в полі.

Отже дитячі садки, закладані й уряджувані якраз на час найгарячіших господарських робіт в полі мають власне за ціль зарадити всім тим недомаганням дитячого виховання, запобігти всім нещасливим випадкам, які з такого стану повстали би. Дитячі садки дають і за певнюють дітям кончею опіку і догляд. Дитина, записана до дитячого садка, віддана під чутне окс провідниць, є старанно і солідно бережена перед усімакими прикрими несподіванками, та нещасливими випадками. Тоді родичі можуть бути спокійні про неї, не мусять журитися тим, куди їх дитина буває в часі їхньої несприятливості в хаті.

Тому наглядною виховною повинністю родичів малих українських дітей, на Лемківщині є старатися, щоб кожного року уряджено в їхній селі дитячий садок, та щоб їх діти з такою садка як слід користали.

Юстин Школярський.

ХТО ПРОВОКУЄ?..

До чого доводить самсволя та перших керівників шкіл, слідчить найновіший факт в Красній пов. Корбено на Лемківщині. Керівник в зажерті ненависти до священників мститись в той спосіб, що позбавив шкільним дітям библі укладу о. Гірянка, апробовані трьома нашими Преосв. Ординарятами. Дітям велів впомянутися о зворот грошей у священника. Чи непровокація це? От яка цвітка виросла на полі п. Войцеховського. Протектор „лощцівих русинув“ — І. К. Ц. нехай вишле свого делегата в терси від села до села, а переконатся, хто наших священників провокує. Цей факт певно лише освідомить населення Красної, що п. „керівник“ задумує та ще більше приваже до своєї Церкви та її слуг-священників.

(„У. Б.“ ч. 10). Громадянин.

— 0 —

УКРАЇНЦІ В ШАНГАЮ

мають свою організацію „Українська Громада“, яка веде живу працю серед наших земляків. Вчені події на китайсько-японським фронті перешкодили Громаді шанувати рожковий гетьмана Мазепи; зате коли фронт посунувся поза Шангай, українці уладили академію в честь поляглих під Базарем. — В серпні японці окупували велизну частину міста. На домагання великодержав вони згодились на вивіз товарів з міжнародної діяльнці. При тім мали бути заняті тільки європейці. Тому емігранти, а між ними й усі українці дістали працю. Вони тримались гідно, були здисципліновані й говорили рідною мовою. Через те здінали собі в усіх загалну пошану і поважання.

— 0 —

Аматорські Гуртки!

„АЛЬОЕ“ українська хем. косм. фабрика у Львові, вул. Генінга ч. 16

виробляє

ТЕАТРАЛЬНІ ШМІНКИ „АЛЬОЕ“

4 годовні прикмети: 1. Не вишиті лиця, бо роблені на крмі „АЛЬОЕ“. — 2. Дешеві бо економічні у ужиттю. — 3. Великий вибір красок, добрих спеліацій до ефектів у візурному освітленні. — 4. Більша надійність, лиш я св сть і св ст. Тому від них тільки театральні шмінки „АЛЬОЕ“. Жадайте у всіх крміницях.

— 0 —

Косить смерть.

о. МАЛИНЯК АДРІАН ПОМЕР.

Дня 13. березня ц. р. страшна й ненадійна звістка проїхала крізь Лемківщину — що саме помер молодий її син о. Адріян.

Покійний народився в селі Світниці коло Гривова. До гімназії ходив чотири перші роки в Новім Савні й виховувався там в українській бурсі. В 1927 році перейшов до п'ятої класи української гімназії в Перемишлі й тут в 1931 р. зложив іспит зрілості. Відтак по одnorічній перерві вступив на теологію в Перемишлі та 1937 р. на весну о. держав єрейські свячення. Перші обовязки духовника сповняв у Комарні як сотрудинок при старенькому о. пароху: Клешеві.

Син бідного лемківського села, в якому до цього панувало духовне роздвоєння — спричинене православлем батюшками — мусів Покійний це відчувати продовж своїх студій. Родичі його перейшли теж на православ'я й через те часто Покійний переживав прикрий жаль, ни. З трудом отже мусів проходити крізь студії — заробляючи собі сам на удержання. А тому, що була це людина хрустального характеру — то ці невідгоди гартували його тільки. Гартували його волю, однак організм терпів на цьому.

Будучи дуже пильним товаришським, а при цьому дуже свідомим українцем здобув собі симпатію товаришів і професорів.

Комарно не можна зачислити до легких парохій. Ногодити інтереси міщанства, інтелігенції, селян та ще запалити їх до спільної праці — це була штука, якої в Комарні ніхто з попередників о. Адріяна так вдало не опанував, як він.

Всюди — на проповідництві в домівках місцевих товариств, до яких він належав, а в Кружку „Рідної Школи“ і Брацтві Св. Николая був головою — лунали його палкі слова любові своєї Церкви й Народу. „Його прекрасних проповідей можна було слухати годинами“ — оповідали парохіяни. Розуміючи правильно завдання українського священника вмів ногодити обовязки духовника з обовязками доброго громадянина. Зовсім слухно говорив він, — що будучи добрим священиком мусить через те бути добрим громадянином. Та щоб ще краще могли сповняти роль духовника студіював це право.

І не диво, що так швидко здобув собі гарячі симпатії комарнянців

як знаменитий проповідник, а молодих своєю суспільною працею. Всюди де був о. Адріян, там були й маси вірних. Та маючи такі дані — міг теж багато зробити, Мрія його було працювати — для Лемківщини — він вірив, що як в Комарні — так теж на Лемківщині перше за собою пірід та виведе з того розгарабуну релігійного, який там панує. Ше тому три тижні їздив о. Адріян в своїй родинній стороні, обшовав — що скоро верне там як священик — і попрацює з ріднею, але це вже було прашання на віки. В останнє оглядав о. Адріян цю „прекрасну країну мому, ялівцю і сірого віса“ — як каже поет.

Бо 13. березня — рано плакали Комарнянці — а телеграфи розносили сумну вістку всім його кривним і знайомим, що о. Адріян вже не живе. А в середу 16. березня в Комарні жалоба — на всіх уставах чорні прапори, — місцеві українські скелпи замкнені. За це в черквій нечеслені маси народу. 17. священників відрозвали Службу Богу за Покійним. Коло домовини ступали брати Покійного, товариші зі шкільної лавки та близькі знайомі, які колись вказували правильний шлях молодому Адріанові. О. Бубяк, родом теж з Лемківщини, виголосив прегарну проповідь прашаючи Покійника від Комарнянщини, як рівнож від дорогої Покійникові — Лемківської Землі.

Це був пастир, який душу свою віддав за вірці свої — говорив проповідник. В час, коли інтелігентні сини Лемківщини зачинають шойно підрастати, відходить найкращий зпоміж них.

Шляхотні Комарнянці показали в останнє Покійному своє добре серце. Похорони, які вони уладили Покійному були дійсно величезною манифестацією — єдності духовної Лемківщини з цілим Українським Народом.

Понад 20 вірців від товариств, 18 священників та тисячі маси народу — гарно порядковані міщанством соколами надавали поховоду маєстатичности.

Прашальні промови виголосили ще п. Калимон Андрій від парохіян Комарна, о. Пришлякєвич від товаришів з теології, мещане Утриско від місцевих культ-освітніх товариств та л. Скідко Іван від товаришів з перемиської гімназії. Могутиє „Видиш, брате мій“, яке відіграла орхестра — замкнуло похоронні обряди. Сонце ховалося вже за обрії — кінчився день — а сум стелілася по горах лемківського Бєскуду, несучи з вітром тихий плач матері — по втраті великого й доброго сина.

Спи спокійно Друже, мрія, якої Тобі не вдалося здійснити, вже частинно здійснюється на Твоєму похороні. Зі всіх сторін нашої Батьківщини від Попраду ген далекого — змільхали задокументувати всім і вся, що ми є всі одно — діти одної матері.

Хай земля буде Тобі пером!

О. Ф.

З українського життя у Кракові.

В неділю 27. лютого ц. р. в 7-ій год. вечором, відбулася в салі чит. „Просвіта“ Святочна Академія з нагоди 10-ліття відродженського руху в Кракові. Вступний реферат виголосив голова філії „Відродження“ Захаркевич Василь, який подав коротко мету й завдання „Відродження“ взагалі та на території Кракова зокрема. Крім того на програму зложилися: чернет „Ночувала хмара“, реферат: Історія відродженського руху в Кракові, скрипковий сольо в супроводі фортепіану у виконанні пань: Шумовської та Трибалівної, деклямації: Арядни Шумовської „Лебідь“ Олесевої та бандури та рецитация „Лесевої фамілії“ Стефаніка. Численно зібрані гості вислухали академію у святочному й поважному настрою.

В дні 5. ц. м. уладила У. С. Г.: репрезентативні вечерниці в салі П. У. М. при алеях Красінського. На вечерниці прибули також і деякі чужі гості. Слід відмітити, що вечерниці відбулися без тютюну й алькоголю.

В дні 6. ц. м. вечером уладила Краєзнавчо-Туристична Секція г. з. в. „Бойківський вечір“. До численно зібраної молоді виголосив реферат д-р Кубівич, який приломочі світані та проєкційного апарату познайомив присутніх обличчє з життям та буттям Бойківщини. Опісля др. І. Зілинський обговорив бойківський діалект і м. р. Березовський виголосив рецитацию „Тремтіння душі“. З уваги на пізну пору дальшу частину перервали, відкладаючи її докінчення до чергових сходин К.-Г. Секції.

Новітнє кріпацтво.

„На наших очах на землях пре-багатої та дорогої кожному з нас Великій Україні, йде найстрашніший бій за остаточну форму й вигляд большевицького ладу. Підставою цього ладу має бути цілковите позбавлення громадян усього права до приватної власности“. Оце початкові речення незвичайно корисної нової книжечки, яку на днях видав генеральний Інститут Католицької Акції у Львові, п. н. „Новітнє кріпацтво“. Земельна справа на Радянській

антихристи з своїми Файгами, Суррами почали вкрадатися в лемківські хати й „дарунки“ наношували. Хібаж не пригадуєте собі, як десь у 1929—30 рр. починали по всіх хатах большевицькі летючки, а на придорожніх вербах червоні „лпарори“?

Ці жиди доводили своєю агітацією, хитро продуманою до того, що в неодному селі на Лемківщині „пішла спати“ читальня, кооператива й взагалі перестало існувати культурно-освітнє життя. А

Такими горами звозили на кладовище обдерті до нага трупи українських селян, що погинули з голоду...

Україні, Львів, 1938, стор. 1—56, фор. 16×22 см. (ціна 30 грошів).

Але відбіжні на хвилину від теми та пригадаймо собі деякі сумні моменти з нашого життя на Лемківщині. Мабуть всі сьогодні знає, що в тому чи іншому селі находилися деколи такі неروزавні молодики, що свій засіб енергії виявляли в горланні большевицьких безбожницьких пісень; залюбки припинали до своїх „карваток“ червоні шмати, або що найсумніше бойкотували недільні й святкові богослуження та свої старенькій матері — на злість — ходжали в неділю до ліса на роботу, здирали з хатніх стін святі образи та висмиляли тих, що йшли до церкви. А був і такий навіженні в одному селі (назвиська не подаємо, може його нещасного Бог спамтає), що в часі Велкодніх Свят на християнське возродження „Христос Воскрес“ — цей юда відповідав поганськими словами. А різні яшіські, сяніцькі й з інших малих містечок у Лемківщині жидівські

скільки збаламучених жидівською брехнею господарських синів манджало до тюрми, поскутувати в: зз свої „прогрішення“...

Поїсаті „апостоли“ оповідали про рівність, братерство, любов... Безчисленні комуністичні процеси у висліді та щораз гірший занепад християнсько-морального життя по селах.

— А не було такого в селі, щоб узав у руки добру грабову кривулю та прочухав так оцих смаркатих „бесідників“, аби милані село минав!

Книжка п. н. „Новітнє кріпацтво“ повинна находитися в кожній українській хаті на Лемківщині. До того ця книжка, видала дбайливо на гарному папері, читкими черенками надрукowana й прикрашена знимками, що вказують на великі страхиття селянського життя під червоною владою; — оповідає про засоби й ключі комуністичної агітації, земельну справу на Великій Україні, комуністичні комгоспи — колгоспи — колхози, організацію колгоспів та як большевики вдержували при життю своїх рабів.

По прочитанні цієї книжки неоднє зрозуміє, який він був „бортак“, якщо слухав підпентів сланавого Мошка або іншого платного большевицького агента... Лемківщина так довго тверда, як довго душою, й тілом держиться своєї Церкви! Памятайте!

Зі змісту книжечки довідаємося та зрозуміємо, чому жидо-большевики, завдячи колективізацію (про їхню руйніщну роботу писали ми окремо на сторінках „Н. Л.“) так масово розстрілювали „кулаків“ та чому вони вивозили мільони нещасних та примусові невольні муки при каторжних працях на жахливих Соловках і лісах північного Сибіру. Вони боялися, що по „переведенні повної колективізації“ мали б на „фабриках хліба“ великий надмір робучих рук, надмір „доків“, як пишуть вони у своїх писаньках. Вони, ці жиди задалегідь усували надмір сільських рук з України, щоб визискати робучу силу тих нещасних селян в іншому місці совітського пекла, на Соловках та в лісах Сибіру. Усуваючи з українського села половину населення, большевики, ослаблювали українську расу, українську живу силу й так забезпечувалися проти сподіваного опору українського селянства (стор. 24).

Хай не буде ні одной хати на Лемківщині, де не було б цієї освідомляючої книжки. Ют.

—o—

Коломия. 2. III. 38. П. Т. Пром-Банк. Львів. Прошу й на цей рік депозити мєндшєденду від вплачених угодів — на рахунок нового. Минулого року мав і від моїх 8 угодів зл. 10 а цього року вже зл. 14 —. За два роки прибув і з дивіденди новий уділ і крїм свідомости, що підписуючи уділ Пром-банку, свіділяю теж при розбудові рідного ремеса, горговлі й промислу, маю ще й повєсть, що уділ Пром-банку не найкраша люка-та капіталу. — З поваженням. — Іватох.

Вступайте в члени

ПРОМБАНКУ

Львів, ул. Гродзїцьких 1, I п.

тел. 292-15, 200-15

Що чувати в світі.

ЗЛУКА АВСТРІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Перед двома тижнями сталася подія, що сколихнула цілою Європою: стара й колісна Сильна Австрія перестала існувати як окрема держава, бо просто звикла одного дня з карти Європи, ввійшовши в склад Німеччини. Цього важкого бо історичного політичного поєнання докочав провідник німецької нації Гітлер у той спосіб, що вивів до Австрії 12 березня свої війська, які продовж одного дня заняли цілу австрійську територію. Часописні цілого світу ще й досі є переповнені описами приходу німецьких військ до Австрії та одушевленого його привітання цілим австрійським населенням. В два дні описав прибув до Відня й сам Гітлер. Ще як Відень — Віднем не було там таких величавих і таких підйомних маніфестацій як саме в день прибуття сюди Гітлера. Майже все населення двохміліонного міста вийшло на прибрані святочно площі й вулиці, щоб привітати великого провідника зєдиненої Німеччини. Радість і патріотичне зворушення мільйонних мас народу переходили прямо межі з'язви.

Наслідком прилучення Австрії Німеччина зростає у велику силу й це занепокоїло передусім її сусідів. Здавалося навіть, що ця подія може спричинити воєнну запероку. Але скінчилося на тім, що найбільші вороги Німеччини, як наприклад Франція, побурмотіли трохи й затихли.

Найбільше занепокоєна є Чехословацщина, яка під військовим зглядом опинилася тепер як би в німецьких кліщах. В Чехословацчині живе збитою масою три і пів мільйона тав. судетських німців і чехи чиняться з тим, що одного дня німецькі дивізії можуть вийти до них з прогулькою, щоб прилучити судетських німців до свого матріного шия.

Останніми днями постійні непорозуміння поміж Литвою й Польщею досягли були свого вершка. Причиною було те, що литовська погранична сторожа застрілила польського жовніра. Наслідком того по цілому краю почали відбуватися демонстрації під кличами: „Війна Литві! Покарати вбивць! Прилучити Литву до Польщі!“ і т. д. Здавалося, що війна поміж Польщею і Литвою вже неминуха. Польський уряд вів після до литовського уряду гострий ультимат (домагання) і рівночасно вивістав

був уже й війська на литовську границю. Та Литва згодилася на всі домагання Польщі й тимсамим ціле непорозуміння зліквідовано.

У Франції провалився уряд радикала Шотана, бо парламент не хотів ухвалити йому повноважень, зокрема в заграничній політиці. На його місце прийшов новий людо-во-фронтівський (комунізаційний) уряд на чолі з жидом Блюмом. Але й цей уряд має вже почислені дні. Предвиджують, що коротці до влади прийдуть французькі національні партії.

В Еспанії війни поміж націоналістами й більшовіками добігає вже свого кінця. Генерал Франко розгромив останіми днями червоні банди так далеко, що вони в переполоці втікають і ставлять дуже малий спротив побідному поході національних військ. Це дає підставу вважати, що закінчення війни в Еспанії з блискою побідою націоналістів є вже питанням найближчих тижнів.

КОЛИ НЕ БУДЕ БЕЗРОБІТНИХ СЕЛЯН?

Кажуть, що безробітні є головно по містах. Та воно не так. Є вони і по селах. Таж усі безземельні і малоземельні це люди на більшу частину року безробітні. І живуть ще гірше, як міські безробітні, бо безробітний селянин не зорганізований, ніде не дістане помічі. Сільські бідні безробітні люди це тьгар для громади, вони зубожують село, отже через них — хоч не з їх зязи — убожіє і засібний господар. Як зарадити цьому лихові? Можаб тому в великій мірі зарадити масою ошаднієть селян. За ошадності, складати роками в українськїм банку, селянин може прикупити землі, або вичити свої діти на ремісників, а ремісник у селі чи в місті не буде безробітний. Так то постійно ошаднієть докажемо того, що передусім наші діти не будуть уже безробітні, бо або матимуть більше землі, або матимуть іншу працю. Та завдяки ошаднієтьям засібних дістануть працю і найбідніші. Бо на прикупленій землі і при нових верстагах праці, які повстануть завдяки ошаднієтьям людям і завдяки рідним банкам, де будемо складати ошадності, зможуть стати до праці і ті безробітні, що такі не можуть нічого собі шадити, бо нічого не мають. Нехай що високу мету ошаднієтьям зрозуміє кожна свідома людина і скаже яру неї менше свідомим. Тоді піднесеться наше село матеріально, піднесеться його добробут на користь

і добро всього українського селянства. Але при тому треба пам'ятити, що коли та ошаднієть має сповнитити те корисне задання, то мусять бути спрямована тільки до рідних банків.

ДВА КОМУНІСТИЧНІ ПРОЦЕСИ.

В Самборі скінчився минулої пятниці великий процес проти 12-тьох підсудних за комуністичну діяльність у нафтовому басейні засудом 5-ох підсудних за принадлежність до КПЗУ. Суд засудив П. Койфмана на 9 років, Л. Гендія на 3 роки, А. Свірчика на 5 років, Д. Гавзера на 6 років і А. Друкера на 8 років безоглядної вязниці. — В Золочеві відбувся процес проти д-ра В. Крїлика, лікаря з Глиная, якого трибунал засудив на основі вердикту присяжних суддів на один рік вязниці за принадлежність до КПЗУ.

ЩЕ ПРО ВИІЗД ДО НІМЕЧЧИНИ НА РОБОТИ.

Не зважаючи на остороги в українській пресі, не зважаючи на остороги, що їх вислали старостя до всіх громад, у цілому краю поширюються дальше вістки, про можливість виїзду на сезонної роботи до Німеччини. Наслідком цього до Львова безперервно прибувають зацікавлені у виїздах, шукають за якимиє реєстраційними бюроми, агентами, що будіють мають записувати до виїзду і з недовірям відносяться до тих, що кажуть їм правду.

Найбільше непорозуміння викликують недочути або зєслухані радєві комунікати про реєстрацію чи виїзд малих партій сезонних робітників з Познанщини та сумезких воєвідств. Цей факт загал бере як початок рекрутації по всіх воєвідствах і кожний хмісоріше вибирається до Львова, щоб бути першим.

Ще раз стверджуємо, що на терені наших повітів нема ніякої рекрутації сезонних робітників на виїзд до Німеччини. Всі вістки — це або наслідок непорозуміння або поширюють їх дурнієві, щоб у мутній воді ловити рибу для себе. Остерігаємо перед цим наших селян і радимо не вірити злим до-радникам та не приїздити до Львова.

Якби мали початися виїзди до Німеччини, що мало правдоподобне, то рекрутацію переводилиби по громадах староста на підставі попереднього повідомлення про це. Доки таке повідомлення зі старостами не приїде до громади, нема ніякої надії на виїзд.

Польський редактор перепрошує

В познаньськім щоденнику „Орендовник“ (ч. 259 з 10. листопада 1937. р.) появилася напастлива стаття п. н. „Під нашим дахом — під плащиком віри“, звернена проти сянїцького пароха о. кан. О. Константиновича та о. катеґици Венґриновича. „Орендовник“ накинувся на обох священників за те, що в сянїцькій церкві співають нібито „український гимн“ та що о. Константинович видавав нібито в руки австрійських жандармів москвофілів і складав проти них фальшиві зізнання.

Справа опинилася в суді. О. кан. О. Константинович вніс акт обвинувачення проти відповідального редактора „Орендовника“ Анґжея Грелі за зневагу й образу зі ст. 255 і 256 к. к. На розправі дня 10. ц. м. у суді в Сяноці відповідальний редактор той газети перепросив пошкодowanego о. кан. Константиновича і зобов'язався між іншим заплатити найдалі до 1. квітня п. р. 100 зол. на український вигнал „Народня Лічниця“ у

Львові та оголосити між іншим теж у „Ділі“ відповідну декларацію з перепросинами о. кан. О. Константиновича за заповідану йому зневагу. О. кан. Константинович заступав адв. д-р В. Блавацький зі Сянока.

При цій нагоді варто звернути увагу, що всі українські священники, громадські діячі, установи та організації, яких зневажає безпідставно україножерна польська преса з ославленим краківським „І. К. Ц.“ на чолі, поміщуючи послідовно неправдиві наклепи й доноси за їх корисну національну діяльність, повинні притягати до судової відповідальності всякі „Курієрки“, „Орендовники“, „Люстровані Екзареси“, „Глас Народови“ „Мали Дзеннік“ та інші газети. Крайня пора, щоб нарешті бодай суди приборкали рознуздану нагинку польської преси на українців, яка не знає ніяких гамульців у своїй слійній ненависті до нашого народу та його діячів.

З одної купелі..

На днях появилася в українському щоденнику „Діло“ знаменита стаття редактора Івана Кедрина п. н. „Банкротство фікцій“.

Між іншими там кажеться: „У Польщі маємо все ще моду на фікції. У Галичині маємо старих і новонароджених „спеців“ від національної проблеми, які борються з вітряком „української безпеки“, самі своїм криком (підчеркнення наші) створюючи щойно насправду безпеку таку, яка завжди грозить, коли неспригомна заїсть, ненависть і демаґогія (фікція це латинське слово, що означає: витвір уяви, видумку, або „грушка на вербі“) викликає реакцію — у формі такої самої заїстости“. — „Маса енергії їде на пропаганду фікцій окремих і немов від себе взаємно незалежних „народів“ — гуцулів, бойків, лемків, волниників, поліщуків, холмщаків, но й галичан...“

Тут аж проситься додати, що й Лемківщина вдостілася таких грушок на вербі. Саме пишуть нам, що в такій самій „фікційній“ купелі „вишляваній“ добродій Драґан з Крамної, який не проспить спокійно ані одної „рожевої“ нічки, щоб своєю „боротьбою з вітря-

ком“ не сіяти заїстости та ненависти в крампянській округі. Ми щобу невинні, що він терпить на безсонність і тому в невинному баранчику скрізь бачить велику небезпеку. Купив би наш газда книжку, або читав би часопис, як упрочім лицю кожній культурній людині, добродій з Крамної владає в шевську пасію та видає такі розпорядки, що... краще про це не писати. Не маємо наміру переконувати пана Д., бо його власні вчинки переконують його; одначе хотіли б люди знати в тамошній округі, чи такі панове є наставлені в прикордонній смузі на те, щоб берегти чи жидки з другої сторони не пачкують крапки, грозна, деколи малих телят — чи на те, щоб сіяти густіні хмари? І то такими словами: „Ми вас здусим“ і т. д.

Несолиц.

Повідоляємо П. Т. Громадян Лемківщини, що надійшов новий транспорт першорядних чорних і колірних верхніх шкір і сильних шкір на спода, — Ціни конкурентні.

„СКІРЯНИЙ БАЗАР“
У Сяноці, Ринок 11.

З попереднім числом вислали ми всім Читачам розрах. перекази. Хто ще не вислав передплати, хай це негайно зроби́т. Нечесно даром читати часопис.

Книжку п. н. „Історичні пам'ятки в західних Карпатах“ сконфіскувало львівське староство й поліція забрала наклад. Одначе тому, що це був переклад з „Нашого Лемка“, наш правний заступник вніс спротив до Суду у Львові. Прохачемо покищо не рекламувати цієї книжки. Про рішення повідомимо наших Читачів.

Розглядаючи Читально „Просвіти“ ім. св. Ольги у Нижньому Вислоці дня 15. березня ц. р. на основі письма староства в Сяноці.

Жиди в Польщі. Статистика вказує, що в Польщі живе 3 мільйони й 300 тисяч жидів. З торгівлі живе в Польщі 1 мільйон і 150 тисяч жидів, з промислу та ремесла І мільйон і 300 тисяч, а решта живе з вільних фахів. Жидів зарібників, таких, що тяжко працюють із хліба, є в Польщі тільки неповних 200 тисяч.

Померли за морем: Василь Юрчак, 75 літ, родом з Одрехової в кол. Сянока, номер 15. П. ц. р. в Ельміра Г. Н. Дж., Сильвестер Святківський з Бортного коло Горанц, 59 літ, номер 6. П. ц. р. в Асторії, Злуч. Держ. Ам Вічна Їм Пам'ять!

Щира подяка за переведення збірки на хрестинах у М. Вайдовича в Межиброді в квоті 1,20 zł. на потреби Кружка Р. Ш. в Сяноці.

Позір Днівщина! Від січня ц. р. відчинив адвокатський канцелярню в Днінові перший український адвокат мр. Василь Хробак. Усі звертайтеся до нього в судових справах — це наш національний обов'язок. Всі до свого адвоката, а не до жидів! Так українська честь приказує!

Культурний звичай. Дня 19. П. ц. р. відбулося весілля Василя Д. з Анною Зубенківною в Загунні, на яким весільні гості добровільно зложили на Українських Інвалідів 3 zł. Гроші переслали до каси У. Т. Д. І. у Львові. Цей шляхотний примір повинні всі громадяни Лемківщини при кожній нагоді наслідувати.

ЯКИЙ УРЯД НАЙКРАЩИЙ.

Перед кількома днями під час дискусії у французькій парламенті один із бесідників згадав улюблену китайську прислівку Бріанна: „По чім пізнати, в якій державі найкращий уряд?“

„Колі шибай ржавють а плуги загострені, колі вязици порожні, але шпихірі повні, колі сходи церков покриті сльдами ніг а подвіря судового будинку заросле травом, колі лікарі ходять плаха а лікарі їздять повозами, колі на вулиці зустрічаєть стільки старців що дітей тоді не сумнівайтесь: в цій державі добрий уряд“.

ЧУДО В ХАТІ БІДНОГО СЕЛЯНИНА.

До Чайкович, пов. Рудки приїхав о. проф. др. Г. Костельник зі Львова з доручення духовної влади, щоб провітрити поголоски про появу образу Божої Матері на шибі в хаті бідного селянина Якова Городиського. О. проф. др. Костельник доконав кілька рисунків цієї шибі, а окремий фотограф відфотографував її кількакратно. Усі вірні о. Костельник заявив, що доручити перенести шибу з образом Божої Матері до церкви, а на місці чудесного обявлення образу Божої Матері повинна стати каплиця. Парох Чайкович о. Юрій Квіт повідомляє, що вночі з 1. на 2. березня ц. р. були два чуда в Чайковичах. І так прозрела одна стара жінка, яка 9 років була сліпа на одне око і заговорив 70-літній старець, який довгий час був німий, втративши мову по якійсь недузі. Обое старушки прибули до Чайкович з проханнями, які масово йдуть туди з найдалших околиць.

СТЯГАЮТЬСЯ КАРИ.

Рішенням з дня 4 березня 1938 К. 2741/37/37 — покарано повітвом короснянське староство Івана Худобу з Красноі (Коростенки) на заплату 50 зол. гривни за те, що дня 20 грудня 1937 року скликав до своєїго мешканця около 100 осіб, не маючи на то дозволу староства. Цим допустив провини 6 статті закону про збори. Дійсно того дня зіійшлося кільканадцять людей в домі Івана Худоби, щоб нарадитися в справі шкільного плебісциту. Дозволу на повиде зібрання Іван Худоба не потребував, та не був обовязаний навіть зголошувати повиде зібрання до староства, бо таке зібрання не мало публичного характеру, відбулося вноу у замкнутому локалі, а всіх

присутних на тім зібранні Іван Худоба знав особито.

Від повищого рішення внесено відклик та розправа відбудеться перед Окружним Судом у Яслі.

Окружний суд у Львові звільнив бувшого відповідального редактора „Нашого Лемка“ п. Михайлая Таранька від вини й кари. Це справа поміщена в „Нашім Лемку“ статті п. и. „Гідна постава в обороні релігійно-національної традиції. — До відома Української Парляментарної Репрезентації“ („Наш Лемко“ ч. 29, з 15. X. 1936), про заборону поздоровлення словами „Слава Ісусу Христу“ в школі в Явірках, повіт Новий Торг. На основі донесення шкільного инспектора з Нового Торгу зглядно учителів з Явірком, видав городський суд у Львові в березні 1937 р. карний наказ проти ред. М. Таранька, який засуджено відповідального редактора „Нашого Лемка“ на кару гривни в квоті 60 зл. і 6 зл. коштів за те, що поміщена стаття подає неправдиві вісти, які могли б викликати неспокій. Проти цього наказу внесено спротив і суд на новій розправі засудив п. М. Таранька на кару гривни 90 зл. і 9 зл. коштів. Від цього вироку внесено апелляцію до Окружного Суду у Львові, який увільнив бувшого відповідального редактора п. М. Таранька від вини й кари, з тим, що в статті нема знамен провини з арт. 170 кари. код. Оборону перевів др. Кость Паньківський, адвокат у Львові, Чарнецького 26.

Приїжджаєте до Динова, то не забувайте, що найсмачнішу вудженину і дешево набудете в **Прокона на Ринку**. А треба кооперативам, приватникам і другим покунцям мішаних товарів — купите їх добре й дешево в крамничі **Осипа Туцького й Теофіля Бака** при вуд. Косцюшка 1. — Свій до свого! При цьому памятайте всі, що відстоючі з вашого торгу йдуть на освітньо-культурні цілі, а жид усе ховає до своєї шкатули!

ДОСТАВА БЛЯХИ.

Доставляємо через Кооперативні Союзи оцинковану бляху марки „Лявра“ до криття дахів. У минулому році цією бляхою ми вже опанували частинно наш ринок. „Центросоюз“ обинив доставу цієї бляхи лише тому, бо бляха ця є якостено найкраща зі всіх блях, які є на нашому ринку. Активні кооператори повинні рішучо освідомити нашого коментента, щоб на

покриття даху вживав лише бляхи „Лявра“ й слідували за тим, де наш покунець закуповує цей будівельний матеріал, бо чейже обовязком доброго й дбайливого громадянина є покривати своє запотребування у своїй кооперативі, аглядно Кооперативнім Союзі.

Наводимо повиде лише тому, бо в останніх часах чуже приватне купецтво всіма силами хоче недопустити до цього, щоб наша кооперативна організація захопила у свої руки збут цього артикулу.

ДОСТАВА ШКИРИ НА ВЗУТТЯ.

Достава шкіри на взуття для нашого скооперованого населення по наших кооперативах недомагає. Вона мусить бути в найбільшому часі налагодна. Центросоюз доставляє через Кооперативні Союзи шкіри з першорядного сирінцю, але за те вимагає zorganizованого закупу зі сторони кооператив. В разі потреби, звернется Ц. С. до РСУК з проханням провітрити всі закупи поза Кооперативні Союзами. Щоб влегчити кооперативам збут шкіри на взуття, Ц. С. звертається до нашого громадянства зі зазивом в пресі, щоб закуповули шкіру лише в своїх кооперативах.

Вляччі ученики. З нагоди імянин свого бувшого директора школи в Незнайській коло Герцищ. добродія Кондрата Тхіра, його бувші ученики зібрали добровільно на Рідну колу з зл., які вислали чеком до каси Р. Ш. у Львові, Вп. К. Тхір директор школи живе тепер у Либохорі коло Тухлі, але ціла Незнайова дуже мило його згадує; навіть ті, що через свою необачність або відшесті злих людей шкодили п. Директорові, прохають сьогодні п. Професора Кондрата Тхіра забутти ім їх провини. Вони кажуть: Свяятий хлібець аж тогди любиться, кой го нестає.

Нипає кащчяна. До села Синева, коло Риманова приїхали сяччікї мамути, які на спілку з одним місцевим бувшим розсвітачем комулізму хотіли в селі зібрати членів до засновання читальні Качковського. Може б так свідомі Синівчани післали цим „гражданінам“ до двя кошелі запортків...? Га? За їх ідею!

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

Не бийте дітей!

Батьки! Бережіться бити своїх дітей, бо побой приносити лише сумнівану користь у хвилині роздрознення чи пересердя, але певну шкоду дитині.

Розуміємо добре, чому перетомлена від перепарочвання мати бачить у пруті останній засіб, щоб дати собі лад із своїми 4 чи 5 дітьми. Та й іншої поведінки вона не знає, бо часто й саму її виховували тільки прутом та ремінем.

Та прут чи ремінь не виховують дитину! Вони її тільки примушують і вкорінюють у неї слабкість, бо дитина завжди прагне свободи рухів, забави. Мусимо вважати, щоби ці цінні людські почування не нищили, а лише їх направляють. Розуміється це цілком не значить, що дитині треба дозволити все те, що вона захоче. Дитина мусить ще змалку навчитися шадити й поважати устійнений в інтересі цілої родини порядок. Але не побоюямі привичмо дитину шанувати загаль-

не добро. Є інші засоби для цього, що дають тривкіші наслідки та не мають такого лихого впливу на душу й здоров'я дитини, як „бук“.

Бючи дітей, виховуємо в дитині „рабство“. Дитина, що звикла лякатися лише прута, коли й виросте буде лякатися та поважати лише насильство, лише звернеться фізично сильнішого. Такий громадянин буде слугою у всіх тих, що не мають почуття гідності, бо у самого його так само почуваття убито ще в дитинстві прутом чи ремінем. Не таких громадян потребує суспільство! Нам треба людей з самостійним, щирим характером, сильної волі, людей готових до посвяти для добра нації. Хочемо людей, які не боялися би нікого за своє праве діло й борилися б до краю за свою людську гідність.

Крім каліцтва душі биття може довести до каліцтва фізичного. Лікарям дуже часто доводиться спостерігати умово упосліджених, хворих

на падачку, глухонімих й т. п., що своєю недугою завдячують побоям, коли вони ще були малі. Особливо небезпечно бити по голові! У дитини кости черепа ще або м'яккі або ще не зрослися, як у дорослого, а мозок дуже ніжний та вразливий. Отож часто вистарчає один раз дитину ударити добре по голові, щоб вона на все життя залишилася калікою — глухою, сліпою або ідіотом. Хіба ж кожний з нас не здивав таких калік, що стали ними лише через те, що як були маленькі мати, сестра чи вивька випустила їх на землю, або коліска відірвалася, вдарилися головою й на ціле життя стали каліками.

Отож не биймо дітей, бо це ганебний і шкідливий виховний спосіб!

(„Н З“ ч. 3) Др. К.

УЛЮЧ НАД СЯНОМ.

На весілі Івана Щурка в Маруєсею Харидчаківною зложили гості добровільно 1.30 на Р. Ш. Окремо на весілі Павла Кліма з Емілією Ковальською зібрано на цілі Р. Ш. 3 зл. Щастя бажаємо Молодим

ЮЛІАН ТАРНОВИЧ

Не забудемо...

ПРИСВЯЧУЮ ТІНЯМ

бл. п. ВАСИЛЯ ЛЕВЧИКА.

— Не буду, в'яню, орати складців під Шахтами; най їх вовк пазорьом засклит. Задумав ем в далекий світ. Вань бо буде газдом, а я му раду дам, Лем ня не сперайте.

— Ідут людски діти, то вибереси и ти. Закладав ем си тебе на газдівку, а Ваня на одставку. Кой ти ся любит, не буду ти одгваряти. Ід з Богом, лем не забуд Бога в чужистих краях, між каліньом. Най Пречиста благословит і ми з магірю од серця тебе благословимо. За воду...

* * *

Земленька свята дудовіла, як дужий Василь з веселою усмішкою і шастям у серці біжав до Сянока на вербунок і по пас на корабель.

— Не плакали домашні ані намеська челядь.

— Чого? Чи Василь перший?

Ше й газдівку оставив молодшому братові. Й серце крас...

— Лем старенька мати, що не один місяченько відмолила, коли Василь у хлопчячих своїх руках зі смертю мощовався — й сонного ока не заплющила, втуливш хвору голівку хлопцят на своїх грудях — рясними сльозами тепер умивалася. — Начь я тебе, сизигуку, од вітру й соненька закривала, што ня

тепер на старости охабити мусиш? Я ти верхинком очетя промивала, а ти такий? За мою материнську любіст... Ід, сьвятим Божистим хрестом тебе на дорогу благословлю...

— Лем ся рідкої матері не одреч!...

* * *

Час стрілюю мчав, а Василь в Америці між країнами не вередив. Ні! Він верховодив, від першого разу за свою честь, за рідну матір, за долю братів. За мрії зеленого Бескиду й вільну пісню. Кожним навсротом він листи писав і на хліб, посyлає до хижі, на набоже аж до старенького Вігтя Духовного на молитвання нести офіру велів, до Терняків на Хвалу Богу за здоров'я й всякое прошення.

— Лем баування ня на крок за рідним селекком нироз го не понехало... І аж серце кирво набігало... За мариншо таку — реч — бо лем душу народу. Одне слівце: за душу...

* * *

На зб'ччях Шахтів повільним кроком ступали в ярмі круглобок голи. Лем заніски ялівцеві вивікували, кой борожній напер на підручний, або при вертанні. Залізний, не деревляний, плужок кравяв землю в довгі ломанія, а тепла скиба прогоргала в свої родючі груді зерно. Старечим кроком ходжав в'яню Левчик середнюю розораною загона й метав хліб землі... Хліб

за хліб і прибуток. А безумя, Ваньовой хлоня за воронами стрибало по вертанних... Тоді, як весна настала; така інша, довог ждана велика Весна! Што сген запала великий втішний полумінь... за свого Бога!

* * *

Біля Ньюорку білий дмок з великими бічками, У Василеві хати непроглядна тьма голов. Падуть короткі, вривані слова: Валитесь тюрма карділі! Комає молковский царат! Нед псевселеними народами Іягол Волі слова свободи вогняним мечем виписав. — Наші галичани в Києві! — Брати! Бог свободу народам дарує! Поможім рідним братям плести бінок слави...

* * *

Так, Друже Василью — Твоя пенька не даром неодну пічку цемремилла перед іконою Пречистої. Бо Ти, Сину бескидської землі, ні разу не вир'кався свого українського імені. Гордо Ти ніс прапор української слави як предсідник Українського Народнього Союзу, як довголітній його касієр та як Голова Об'єднаня всіх Синів Лемківщини за Океаном.

* * *

Ці скромні слова прийшли від нас як від рідних братів у дарунку від дорогої Твоєю серцю Лемківщини. — Хай чужа, але вірна земля пером Тобі буде. Ми ще зійдемся! Прошай Брате Василью, Ми Тебе не забудемо!

Господарська сторінка.

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТІ САМОСВІТНЬОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ГУРТКА ПРИ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ“ В ЗАГУТІНІ, КОЛО СЯНОКА ЗА 1936 І 1937 РІК.

Неоднн з читачів „Нашого Лемка“, про прочитанні цього наголовка, скаже: Чому при читальні має бути Господарський Гурток, коли в тім напрямку вже 37 років працює Товариство „Сільський Господар“? Ваша правда! Дорогі читачі, Але чи Ви застановилися, чому те в наших читальнях так мало є господарів членами? Якщо переглянути книгу членів котроїнебудь читальні, то найдемо багато таких громадян, що — як вони були ще молоді, то були членами читальні, деколи навіть дуже діяльними; а тепер зовсім читальною й книжкою не цікавляться.

Коли запитаннє першого з тих господарів, чому він не наїдежить до читальні, чому не читає книжок та часописів, — він скаже: Книжки не для господаря — бо господар не має часу читати. Господар мусить журитися, як своє господарство вдержати. Приходить — бачите — весна, паші викаже: бараболє, щоб на насіння встало, а тут посади, погній, напрущаєнся, а воно тобі деколи й брат брата не верне. Отже господар не має часу читати. А сказати йому, що маємо такі книжки, з яких можемо навчитися, як піднести наше господарство, то він знову скаже: Нащо мені з книжки вчитися господарювати? Та же мій батько, дід і прадід читати не вмїли та якось господарювали вели й жили. Я теж якось дам собі раду. А по друге, як посїєш та як має вродитися, то вродиться, а як ні то щоб ти й книжку читав, і так не поможе.

І такі відповіді почуєте всюди від тих людей, які вважають, що найлегше на світі заняття це рільництво. На їх думку рільництво не треба вчитися. Інакше, як дехто хоче бути ремїсником, тоді він мусить ходити до майстра на науку бодай 3 роки, пізніше до ремїсничої школи, здавати іспит, та щойно тоді може бути ремїсником. А рільництво — кажуть — не треба вчитися, бо рільник зі своїм знанням уже на світ приходить. І багатьох наших господарів з яким знанням починає, з таким умирає. Найгірше, що такий всюди вважає себе за наймудрішого. Деколи, щоб самі ангели дораджували йому в господарстві, він і так не повірить.

Наш селянин залєс у способи своїх дїдів і так господарює, як перестаріла форма йому наказує. Неразмучиться там, де не треба, а занедає те, що давно вже треба було зробити. А найгірше виходить на тім, що не цікавляться своїм вярстатом, не продумує над новостями, які влєчили б йому працю та принесли більші користи. Наш селянин не навчився ще працювати годоною. Книжка тяжка йому наче млинський камїнь! А коли дещо й прочитає, то скорше зацікавить його будення газетна новинка, як фахова, рільничка порада. Коли ж йому на полі не вродиться, він і тоді дуже скоро найде причину. Найчастіше він скаже, що підлий рік, або що Бог так дав. Все хтось винен — тільки ніколи він.

Отже, щоб наочно показати, яку можемо мати користь з читання господарських книжок (якщо тв науку використаємо!), дягятого ми при Читальні оснували Самоосвітній Господарський Гурток. Саю вже життя доказало, що нашого селянина ніяк не переконаєш, тільки аж як він на власні свої очі побачить, що дурний вже кількарадядять лїт цим способом господарити і має великі користи, тоді й наш селянин помалу забирається до такого способу. А найчастіше вже тоді, як інші той спосіб замінють на ще кращий. Дягятого ми під рільничим оглядом осталися дуже далеко за іншими народами. А мусимо їх не тільки наздігнати, але й випередити.

Самоосвітній Господарський Гурток, оснований в Загвітні днє 29. XII 1935 р. мав 14 членів, 10 хлопців і 4 дївчата. В 1936 р. було 30 лекцій, проваджених з книжок п. н. „Практичний Господар“. На ці підстави зроблено 7єж кілька дослідів. Перший дослід: На 500 м² землі ми висїяли 1 кг люцерни з 1 висом, який скошено на зелену пашу, а по зборї вїса люцерна до зими дала три лоски. М. Копїй.

(Далі буде).

*****
**ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,
пам'ятайте, що всі закупи треба
полагоджувати в складі**

Народної Торговлі

Тут купуйте споживчї й кольорніальні товари, насіння господарських рослин і трав.

*****

**ПАСТА
ELEGANT**

**ГАТУНОК КАПУСТИ, ЩО ДАЄ
ДВА ЗБОРИ В РІК.**

Коли на дворї потепліє, можна вже сіяти на грядках капусту для виплекання розсади. Але не кожний гатунок капусти добре використовує поле, бо нпр. „Осїнна капуста“ дає можливість зібрати з ґрунту лише один збір.

Зовсім інакше вийдемо, коли виберемо для плекання гатунок „Диво гір“, який дає багато більшу користь від капусти осїнньої. Це гатунок ранній, який можна садити або весною або аж в липні. Коли садимо весною, то тоді дістаємо головки в липні (з парникової розсади вже 15 червня) і зараз потім можемо сіяти для худоби мїшанку на пашу.

Коли садимо цей гатунок на осїнній збір, то зараз весною на льому мїсці, де має бути капуста, сіємо мїшанку, а як її скосямо, тоді беремося до садження капусти „Диво гір“.

Цей гатунок капусти є дуже смачний і надається так до квашення, як і до споживання головами. У високих зборах цей гатунок дає лише один збір, але він є одним гатунком, що на горах добре доспїває.

Хто хоче ту капусту в себе розвезти, хай пише на адресу: Інж. Василь Созанський, Стрий, Новий Світ 34. Одно деко коштує разом з пересилкою 1.50 зл. При більших замовленнях 1 зл. за деко.

Під повищою адресою можна дістати річний часопис „Український Город і Дріб“ з 1937 р. в ціні 3 зл., а також за 1 зл. дуже цікаву книжочку про те, як закладати інспекти.

Гатунок капусти „Диво гір“ є так добрий, що хто його раз спробує, той швидко буде його плекати. Отже спробуйте.

Лопис, перекладаний через Р. Ш. у Львові, використаємо в слїдуючїм числї.

ВІРХОМЛЯ ВЕЛИКА, КОЛО ПІВНІЧНОЇ.

Дорогі Читачі! Хочу дещо й про наше село Вам оповісти. В нас люди живуть, якби ніколи світа не бачили. До того вони вірять кожному, що до них хочби найбільшу глупоту говорять. Але люди хотіли й собі з часом гланути на ширший світ. Найгірше було а тим, що деякі місцеві прихильники старих поглядів брали на свої послуги не своїх людей, ворожо дивилися на тих, що хотіли їм добра та на таких найбільше силалося скарг і докорів. На добовок велика партія таких „русначків“ ходила по селі та намовляла газдів, щоб вони підписувалися на машини до молочення, коси, машинки до стриження, багато людей з доброю вірою підписалося на такі замовлення. Однак пізніше показалося, що підписи збирали проти священника й дяка. А це все діється тому, що несвідомі люди в селі бояться освіти й воліють по-тапати в палюючі й чортові записувати свою чорну душу. А посто-ропні в кулак з них сміються.

Свідомий.

ДОШНО БІЛЯ РИМАНОВА.

Наше село положе над рікою Табор. Його мешканці живуть з рільництва. В селі нема ані одного ремісника, хоч більша частина газдів не може разом зі своєю рідною вижити на своїм кланку рілі. Наші газди не зайдуть до своєї голови по розум, щоб дати своїм дітям якесь ремесло в руки, щоб вони могли собі свобідно працювати на своїйму варстаті. Чи нем в нас місця для порядного коваля, колодія, століяря, кравця, шевця? А є в нашій селі здібні хлопці, що з охотою пішли б до міста навчитися ремесла, щоб наш тяжко за-працьований грін не йшов на віки в чужі руки. Зальше вже найвищий час подумати про поліпше-ня нашої господарки, закладання садів, огорідів, пасік — направл гриз за кожний клантик невикори-станого поля — а риманівський

ВАШІ ДІТИ

МОЖУТЬ ПІТИ ДО МІСТА
як купці або ремісники, коли
даєте їм фахову освіту за
ощадности в

Земельнім Банку Гіпотечнім

У ЛЬВОВІ, вул. Словацького 14.

Инстр. трикотарський курс у Сяноці 1937.
Пров. п. Мричко, гса. Кружка др.
Ванчицький.

живець під носом! Грошики й грошики аж самі просяться за сядовину, мід, ярину. Так браття й панове! Але грошики самі не прий-дуть у руки, лем треба наперед книжку взяти в жатню й газету, замісць проводити довгі вечори на пустих балачках.

Чого даєте себе шукувати різним спекулянтам, ганделесам, жидівлі, яка користає з нашої незгоди, розбиття? До добробуту можемо дійти тільки через освіту, єдність і науку. І то без огляду — старші газди та молоді юнаки! Будіться зі сну, гляньте бистро на ясный світ, уже найвищий час! Нищіть темноту без милосердя, щоб пізно не було. Мусимо стати всі разом, узятися за науку та пізнати культуру, щоб і чужі нас шанували. Не буде в нас краще, доки в нашу кров не закоріниться тверда як сталь постанова: Один за всіх, а всі за одного! А дотепер ми ховалися в мишачі діри, як треба було постояти за нашим братом, а там де треба було заявити сильну поставу — ми гордали: Згода! І тому наша легковірність завжди нас карає. Якщо наше життя має перемінитися в повне рвуче русло гірської ріки, що не узнає ніяких перешкод — у нас раз на все пропасті мусить той панцизняний страх битого раба! Отже пониження й страх мусимо замінити на культуру, тоді будемо мати правдиві почування гордих синів зеленого Бескиду.

Молодий Українець.

ПАНТНА КОЛО ГОРЛИЦЬ.

Дуже часто читаємо на сторінках нашого часопису про вказівки, права та обовязки, як учитися ремесла, щоб стати майстром окремого фаху. Та мимовсяго бувають дуже часто випадки, де наша сіль-

Зазвонив „Дзвіночок“
На весь голосочок,
Дивуються діти,
Що то за „Дзвіночок“ ?

Що то за „Лзвіночок“ ?
Срібний голос має,
До сердечь діточих
Щиро промовляє ?

„ДЗВІНОЧОК“

Львів, ул. Косцюшка 1 г.

Річна передплата 2 зл.

ська молодь дає себе в жалюгідний спосіб використовувати. Таке теж сталося з Іваном Тарбай з Пантної, що пішов на науку до мясара Кляйна в Маріямполі, коло Горлиць. Кляйн прийимв охочого юнака до науки під умовиною, що родичі Івана щорічно платимуть два метри вівса, бульби, 70 яєць, масла за те, що молодий Іван буде навчатися мясарства. Але до щеду та промислової школи цей „панок“ не думав записати свого учня. А коли Кляйн свід „Інтерес“ переніє до горлицького парку, тоді Івас Тарбай довозив товари, бавив різникові діти, а наука пішла в кул. Так минули три повні роки. Івас хоч був ще в іншому різника, але й цей його не визволив, ані до щеху його не вписав. А батьки самі не їли, а за все платили, щоб його в людей вивести. Ці короткі слова хай вкажуть кожному, що часопис треба шанувати, бачно слідкувати за всіми вказівками, тоді різні Кляйни й Томаски не будуть воліти за ніс наших батьків, а Івани не будуть навчати їх бахурів.

КУРС ТРИКОТАРСТВА В СЯНОЦІ

Инструкторський курс трикотарства, вишивок і народних танків у Сяноці починіючі 18 курсанток; деякі з них поведуть курси по селах. Курси трикотарства по селах вже зачалися в 6 громадах беззвіжкого повіту (Воложж. Яблонця Руска, Іздебки, Глудю, Вара і Лубне) та в 1 селі сянського (Прусці). Крім цього Кружки Р. Ш. стараються організувати курси трикотарства по інших громадах.

(Рідна Школа, ч. 6.)

Білиць кооператив членів Р. С. У. К.
у Львові за 1937 р., ст. 148.

Геть з большевизмом ч. 2. за счень і лютець 1938, орган боротьби з большевизмим імперіялізмом. Ціна 50 гр. формат 34×24¹/₂ см., стор. 16, 8 люстрацій.

Лемківщина в народніх переказах.

Відранівського жида врятувала дивна обставина. Саме тоді в селі Веліславці судили на смерть дочку місцевого газди Марка, красуню Оленку. Вона пишалася красою на всьнік гори. Нарід з далеких сторін, аж від джерел Попруту (Попраду) й Дунайця, йшов до Веліслава (Висової), щоб дивно вроди побачити дівчину. Слова з її вуст дзвінками клеїнодами розвіялися, ніжно гладили мужицькі набелені серця. Старші жінки пошепки молились до незбагненої надземської дівочої краси й чару. Це ж була невинна дівоча душа. Тільки гайдуцька злоба впеда в пристасті своїх панів жажду покарати цю мужицьку кралю. Її чарівницею прозвали й по старому звичаєві засудили на смерть через спалення на кострі.

Оленку схопили гайдуки, як вона, розсміяна з посудинами ягід вертала з ліса до батьківської хати. Ненадію, мов хижі, дікі, дражинні звірі вискочили гайдуки на лісну стежку й оточили молоде дівча. Розсипалися ягоди, червоні від трійцького сонця, тільки черепки покотилися вдлі яром з палених посудин. На смерть, вогняну смерть — повели Оленку магнашкі заздрі очі. За її вроду, весняну подобу та голубі невинні дівочі очі...

Побратим отамана Савки, що по недавній виправі під Легнавського горою, лікував себе зі завданіми йому ран, у лісі біля Устя в збійницькій печері велів, довідатись про засуд Оленки на спалення, негайно вівзати до себе на кіру нараду отамана Савку. Вночі, бо засуд мав відбутися до схід сонця, ватага збійників оточила двориче біля Веліслава, й без пролиття крові викрала зі замкових льохів виряджувану Оленку на смерть. Простим способом — де золоту не помогло, зорівка скрутила лоби гайдуцьким вартівникам. Вони старими беззубими собаками ваялися у стіп панського дворича... А красуня Оленка й збійницьке брацтво оленячим скоком мчало у верхівя своїх таємних гір... Назустріч ранньому золотому сонцю, що повною губою сміялося та визізло витріями румаками понад бескидські бори. Дарити повними пригорщами марузізіла при ярку втудені під солом'яну ослону бідні хижки з роботящим людом...

Таким способом врятував відранівський жид свої гроші, а Оленка мусіла відтоді скриватися між збійниками. Що з нею одіслася сталося — переказ про це нічого небагуде. Вона мабуть за радю свого батька й при охороні збійників переселилася аж над долиною Тису й там довго ще в гаразд жила. А люди, що осталися на місці, від великої слави про Оленчину красу назвали свою оселю Веліславою (ця назва продавж віків скоротилася у Виславу — сьогодні Висову).

Хто це збагне? Тоді люди, наші прадиці не знали письма й тому нічого нам зі своєї славної бувальщини не залишили в записках...

Зате ще сьогодні старенькі дідуці в лемківських закутках, що зберегли вповні ціну традицію, з любов'ю усмішкою переповідають про дивні дива — старечі дива:

— О, тади зайцем неодим скочив... Понад сесу яружку, што камінчиками стежку замітає,

аби сліду не було... Баює свое сокіря до того пни зарубував, як його несесі думки находили. Зачь мого ниян так скатували, що вечірного сонька не дочекав? Гей же, гей же милій Боже! Від тоді лем шугатовати... А двір, лем полеліки вітер розношав на штирі сторони світа... Не за свою ганьбу, ані провину, лем вьянове довге конання за білої ярі весняної, передчасної... Як смерека громом поряпана на лісовій галяві. А пак шугай...

...Земля, земля й земля. Початок і кінець. Все зі землі, все для землі та все через землю. Всі чини, діла й думки... для й довкола землі. Бо земля — життя. Без землі смерть. Така вона тверда, відвічна земля за кров і піт зерно дає. Кривавим зусиллям прощизена від обіймів віковичного бору теж смерть... За неї побиваються, торгують нечисті руки землею за її родючі стопи. Вона переходить з рук до рук за несвої грихі з цілими селами й народом. Нещасна жадоба землі, що йде зі заходу на схід, з півночі на південь і з поворотом зі сходу на захід. Вічно за землею! Землю! Наче в коловороті... І щораз нові дворича на землі серед відвічних борів і борів... Право сильнішого! Не буде юридична німота Фридрих, Бірштайн ані Вілям і жид Норберт та Герман паювати бескидського гайциса! Ні, не буде! — ввалює із наболілих мужицьких груди. Ані мури їх не сховають... До короля підемо, він поможе! Угорського вина й міді йому дамо в дарі за поміч. Уже не напереливці з тими зайдами в замчницах над Дунайцем, Попрутот, Вислакою, Вислоком...

Земля й за землею скликувала бескидських вірлів за всіх хрещених; і мазурі двигали чуже ярмо, разом усі діти гір. Одним словом залучені: Земля! Мати.

Багатий опливає з селянської кривавиці, а нуждар пухне з голоду. За кварту полови ячменю — людоньки добрі — служити цілий рік. Чи видати таке на Божому світі? Ще тебе крученим батогом гірше скотини поневірає за тверді мозолі й босі ноги...

З буйної гірської квітки обдерли непощадно всі пелюстки, висмоктали весь сок, чудову китцю обернули в зівяле бадилля. Що б ні! Лихвою або простим ошуканством поприсідали найкращу ровеньземлю та нахабно, буднично законні повакладали на глум, визиск і поневірок хлопа. За його землю.

Прибитий, обдертий неграмотній пастух, учорашній наймит сорочку на грудях розриває — бо він почув свою землю під ногами, він освідомив собі свою гідність. Тому не боялися вмирати сини зелених гір. Душа народу виявлялась ув його чинах. А чини народу складалися з чинів його дочок і синів — за землею...

(Далі буде).

В-ЖЕ-ВСІ-ПЕРЕКОНАЛИСЯ,
що нема нічого ліпшого над мила
ЦЕНТРОСОЮЗУ

Уривок з листа:

...пришли мені в листі паперців

„КАЛИНА“

бо в нас таких добрих нема.

Здоровлю Івагі.

Нью-Йорк 24. II. 1938.

ХТО НИЩИТЬ РЕЛІГІЙНЕ ЖИТТЯ.

Всі добре памятаємо часи, коли в селі Злоцькім, біля Мушини душпастиривав Впр. о. Іван Качмар. За його ревної душпастирської праці не тільки в самій парохії, але й в дооклицьких селах процвітає релігійно-моральне-життя серед наших братів селян. Але по приході до Злоцького нового завідателя о. Василя Бартка все змінилося. Зачав він у парохії закладати читальні Качковського, а з окремим наміщенням займався цей „діяльний муж“ читальнею в Шавнику. Як свому племінникові дозволив о. Яків Медвецький, а може радше вдавдав, а з окремим — продавати в парохіяльних лісах дерево й то: раз 70 м³, другим разом 60 м³ будівельного матеріалу (дехто каже, що аж 300 м³ цезеда за відомою обох панотців!); до того гроші з проданого дерева мав о. Василій вжити на свої потреби. Він купив собі коня, повіз і т. д. та возив пані учительки до Мушини. Але як жиди дуже почали сміятися й пальцем указувати на таку дивовижку, учительки перестали вживати таких „милик“ прозодок. Зате міщанки не ганьбилися, бо як сам власник карити хвалився, во йому „нагавки“ прасували.

А що на такі поїздки треба було багато часу, на це „отечко Василя“ подидав раду. І давав Богослуження скорочувати, вечірні молитви в церкві читуючи „дем“ кінець і початок і проповіді з „ксьбойжкі“. Писали „православні“ християни з його парохії аж до Римонова, але там жалоби не було кому розглянути. А декан як москвофіл не боронив „свому“ марнувати добра парохії, так що аж образ св. Йосафата виклине з церкви, чи що з ним зробили!

Так то троханищина разом зі своїм „русским селянским союзом“ на чолі з покровителем о. Яковом навертає „православних мріяни“ до єдинства Католицької Церкви. Варто, щоб дехто написав про це все до Апостольської Нунциатури...

ПРОТЕСТ ПРОТИ НАПАСНИХ ВИСТУПІВ ПОСЛА ВОЙШЕХОВСЬКОГО НА МИТРОПОЛИТА.

Зібрани на Свяченим члені Кружка Сільського-Господари в Красній на дні 20 лютия 1938 р. ухвалили рішучий протест проти напасних виступів посла Войшеховського в Соїмі на особу Голови Нашої Церкви Митрополита Кир Андрея, висказуючи заяви вірності та відданості нашому Найвищому Єрархові. Причому зібрани члени стоячи відповідали кількакратно Многая Літа Своему Архипастиреві. Присутних було около 80 осіб.

ДЕШЕВІ

машини до шиття, то вічний клопіт з постійними напрямками. Звільнить Вас від нього й дасть повне доволення тільки машина найвищої якості марки „ПДФФ“

Незначно дорожча!

Стократно ліпша!

Генеральне представництво і продажа

Юліян Ломага

Львів, Валова 11. Тел. 228-70.

Прецизна направа машин у власному варстаті.

ДУБРІВКА РУСЬКА К. СЯНОКА.

Дня 13. II. ч. р. Аматорський Гурток при нашій Читальні „Провісти“ дав виставу п. н. „Кара-овісти“. Гостей була повна саяя, майже сама молодь. У неодного тиснулися слюзи до очей та в душі він заплакав, коли на сцені недобрі діти вигнали старенького свого дідуся з хати й він з плачем прощав своїх дітей, святі образи та з хатнім порогом, тої хати, що в її свого віку дожив. Гарно Дубрівчанська молодь, що несете ясне світло у ваші хати. Сьогодні такий час, що багато треба нам свідомих і чесних людей. А праця, єдність і любов — це наш головний обовязок. Нестримно йти завжди вперед, ані на мент не спинюватися. Завжди вперед!

ЛОДИНА КОЛО МРИГОЛОДУ.

В нашій селі вже цілий рік шкільні діти не ходять до школи, бо учителька поїхала аж до Львова лікуватися. Не знаємо, яка причина такого поступування. За те знаємо, що безліч наших молодих учительок сидить без посади. Яка декому користь — осміяємося запитати Вас пане Інспекторе в Сяноці, що щоб більше неграмотних? Батьки шкільних дітей.

ПРОСІК КОЛО СЯНОКА.

Дня 6. III. ч. р. відбулася в нашій селі академія в честь Тараса Шевченка. Почин до цього дав місцевий Кружок Р. Ш., а підготовкою й добуванням виконанням програми концерту завлялася Ольга Патроник і Петро Настин. Гості зі Сянкічка, Збоїськ, Небещан і Маркієшч виповнили вщерть саяло, де відбулося це торжество. Тільки просічани не рачили громадно явитися; може вони хотіли більше місця лишити для гостей...? Бог їх знає...

Листування.

Вл. Василь Теплий з Боскря: має заплачену перелатку на 1938 рк від Впр. о. М. Д. Прівіт!

Вл. Петро Пасосний з Д. Р.: Широ дякуємо й гаразду бажаємо.

Вл. Адам Грацьонь з Ясьонки: Вашу картку ми одержали. За минуле не журіться, тільки за 1938 рік постарайтеся вивіряти перелатку. Широ дякуємо.

Вл. Роберт Коморек: Боже здарить.

Вл. Нестор Шуплат з Б.: має заплачену перелатку по кінець 1938 р. Гарзд.

Вл. Святко Геолор з Натіжок Па: заплачено Вл. Марією Лейдуш по кінець 1938 р. Братіи поздоровлюємо.

Вл. Адам Грацьонь з Ясьонки: Вашу Вл. Петро Банковський Америк: за гарного листа й вірні широко дякуємо. Братіи бажаємо.

Вл. Павло Пакіш з Р. Дубр.: має заплачену по кінець 1938 р. Гарзд.

Вл. А. Александрович: розр. переказом 4. II. ч. р. прийшло на перелатку 1.50 за „Чому часом вертає“?

Вл. Ю. Кичерова в Карнедажі Па: надіславте за три перелатки через „Українське Народне Мистецтво“ у Львові! одержали ми з належного подякою. Вл. І. Корбі та Н. Лобурку викласти ми всі числа від нового року. Прівіт.

— 0 —

А. Гаврилук: Торговельні записки. Львів 1938, стор. 1—32; читанка для всіх; це гарно зібрани короткі оповідання, — як стати чесним і працьовитим кушем та які засоби потрібні, щоб статися „сильною людиною“. Книжка дуже на часі; напевно молоді брати купці з Лемківщини не покажуть прочитати так поучачі виховні оповідання відомого Вам п. Інспектора А. Гаврилук. За книжкою питайте в Коопер. Центральну, через Українські Книгарні, або нашу Адміністрацію.

Кредитова кооперація ч. 1, 2, 3, місячник для справ кредиту й ощадности. Орган „Краєвого Союзу Кредит.“ у Львові.

*****

Та нема крашій над каву
„ПРАЖІНЬ“
її пють всі, що шанують
свое здоровля.

Супільний Промисл

Львів 24, вул. Жовнівська 188.

*****